

Konkurransesgrunnlagets del III-B1 SHA og ytre miljø NS 8401-8405-8407

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 INNLEDNING	2
1.1 Innledning.....	2
2 MÅLSETNINGER FOR SHA I PROSJEKTET	2
2.1 Prosjektets SHA-målsetninger.....	2
3 ANSVAR OG MYNDIGHET	2
3.1 Forsvarsbygg.....	2
3.2 De prosjekterende	2
3.3 Entreprenøren	3
3.4 Beredskapsplan.....	5
4 KRAV TIL RAPPORTERING	6
4.1 Rapportering hver 14. dag.....	6
4.2 Løpende rapportering	6
VEDLEGG 1: HMS- LEVERANSER.....	7
VEDLEGG 2: SKJEMA FOR MELDING OM UØNSKEDE HENDELSER	8

Vedlegg 3 – SHA-plan med risikovurdering (Multiconsult-rapport nr. 10228458-RIGm-RAP-004)

Vedlegg 4 – Miljøoppfølgingsplan (MOP)

1 Innledning

1.1 Innledning

Dette dokumentet med vedlegg

- a) Angir byggherrens målsettinger for SHA
- b) Angir krav for hvordan hensynet til SHA skal ivaretas under prosjektering og utførelse.
- c) Beskriver hvilke aktiviteter som skal iverksettes for å sikre at SHA krav etterleves.
- d) Er et verktøy for å forankre SHA tenkningen i prosjektene.
- e) Angir byggherrens målsetninger for Ytre miljø.
- f) Angir krav for hvordan hensynet til Ytre miljø skal ivaretas under prosjektering og utførelse.
- g) Beskriver hvilke aktiviteter som skal iverksettes for å sikre at Ytre miljøkrav etterleves.
- h) Er et verktøy for å forankre Forsvarsbyggs miljøstrategi i prosjektene.

Dokumentet er styrende for byggherrens arbeid, for de prosjekterende, og for entreprenørens og dennes underleverandører.

2 Målsetninger for SHA i prosjektet

Forsvarsbygg har en nullvisjon og mål om å unngå alle skader og farlige tillop i prosjekter. For å oppnå dette har Forsvarsbygg utarbeidet en prosjektspesifikk SHA-plan som beskriver hvordan sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal ivaretas i prosjektet. Alle virksomheter skal drive systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid. Det forventes høy standard på SHA-arbeidet og godt samarbeid mellom alle involverte virksomheter. Byggherrens SHA-plan ligger som vedlegg til konkurransegrunnlaget. Planen vil ved behov oppdateres i løpet av byggeperioden.

2.1 Prosjektets SHA-målsetninger

Prosjektets SHA-målsetninger er:

- a) Ingen personer skal ende opp med redusert helse eller ha pådratt seg varige mén som følge av arbeidsulykker på bygge/anleggsplassen.
- b) Som mål på fraværsskadene skal det oppnås en H1-verdi så nær null som mulig.
- c) Rapporteringsvillighet (RUH) ≥ 1 byggeplassavvik pr. 125 arbeidede timer.

For definisjoner og beregning av SHA-målene legges Veiledning for SHA-indikatorer fra Samarbeid for sikkerhet i bygg og anlegg (SfS BA) til grunn.

3 Ansvar og myndighet

3.1 Forsvarsbygg

Byggherren har ansvar for:

- a) Sende forhåndsmelding til Arbeidstilsynet etter BHF § 10.
- b) Utpeke koordinator (KP) i prosjekteringsfasen, og inngå særskilt avtale med den som utpekes.
- c) Utpeke koordinator (KU) i utførelsesfasen, og inngå særskilt avtale med den som utpekes.
- d) Påse at SHA-plan utarbeides og holdes oppdatert.
- e) Utarbeide Byggherrens prosjektspesifikke SHA-plan for byggefasen (KP).

3.2 De prosjekterende

De prosjekterende skal:

- a) Foreta og dokumentere nødvendige risikovurderinger ved oppstart og gjennom hele prosjekteringen. Restrisiko, inkl. hvilke risikoer som krever spesifikke tiltak, skal beskrives.
- b) Videreformidle sine risikovurderinger og spesifikke tiltak til byggherren, slik at byggherre kan beskrive risikoforhold og hvordan disse kan håndteres. Beskrivelsene må tas inn i både SHA-plan og tilbudsgrunnlag, slik at entreprenør kan beskrive og prise forslag til spesifikke tiltak som ivaretar risikoforholdene.
- c) Ivareta de punktene som er angitt i miljøoppfølgingsplanen (vedlegg til dette dokumentet).

3.3 Entreprenøren

Entreprenøren skal:

- a) Iverksette byggherrens prosjektspesifikke SHA-plan, og informere byggherren om forhold som ikke er beskrevet i planen og som skyldes byggherrens valg.
- b) Videreføre SHA-planen for gjennomføringsfasen.
- c) Integrere byggherrens SHA-krav som en del av entreprenørens egne systemer.
- d) Sørge for at byggherrens SHA-krav videreføres i kontrakter til underleverandører og underentreprenører.
- e) Sørge for at forebyggende tiltak innføres.
- f) Iverksette byggherrens prosjektspesifikke miljøoppfølgingsplan (vedlegg til dette dokumentet), og informere byggherren om forhold som ikke er beskrevet i planen. Forhold som er omtalt i planen under arkfane «miljømål» samt krav som er merket «Ja» i kolonne «gyldig kontraktskrav» under arkfane «miljøkrav» er gyldige for denne konkurransen.
- g) Videreføre miljøoppfølgingsplanen (vedlegg til dette dokumentet) fra prosjektering.
- h) Integrere byggherrens krav til Ytre Miljø som en del av entreprenørens egne systemer.
- i) Sørge for at byggherrens miljøkrav videreføres i kontrakter til underleverandører og underentreprenører.

Ved brudd på disse pliktene, herunder pliktene som fremgår nedenfor i dette punktet, har byggherren rett til å stanse arbeidene dersom han finner det nødvendig, samt kreve dagmulkt i henhold til bestemmelsen i konkurransegrunnlaget del II pkt. 8.2 for NS 8405. Vesentlig mislighold av entreprenørens plikter kan også påberopes som grunnlag for heving.

Dagmulkt og/eller sanksjoner kan benyttes ved:

- brudd på lover og forskrifter
- brudd på byggherrens kontraktskrav og –bestemmelser

Ytterligere krav til entreprenøren:

Plan for Rent tørt bygg

Anleggsplassen skal være ryddig. Rigg og anleggsområder skal avgrenses arealmessig til det som er nødvendig for å utføre fastsatte arbeider.

Forurensede masser

For forurensede masser skal det til hvert byggemøte rapporteres ca. volum gravd opp og lagret i mellomlager. Mengder som transporteres ut av området til godkjent mottak skal ikke rapporteres av denne entreprise.

Medfører mislighold av ovennevnte plikter at Forsvarsbygg ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 17-6, vil differansen mellom tvangsmulkten og det entreprenøren har betalt i dagmulkt og/eller bot bli videreført til entreprenøren.

Sikker jobb-analyse (SJA)

Entreprenøren skal:

- a) Gjennomføre kartlegging og vurdering av risikofylte arbeidsoperasjoner i forkant av byggestart (ROS). Tiltak skal beskrives i SHA-planen.
- b) Gjennomføre sikker jobb-analyser eller lignende risikohåndteringsverktøy for arbeid som medfører spesiell risiko. SJA skal gjennomføres før oppstart for den risikofylte arbeidsoperasjonen. KU og byggeleder skal inviteres til å delta.
- c) Utføre spesifikke sikker jobb-analyser som byggherren evt. pålegger.

Resultatet av sikker jobb-analyser skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal omfatte signerte deltakerlister som viser hvilke arbeidere som har deltatt i de ulike analysene. Kun arbeidstakere som har deltatt og kvittert for deltagelse på sikker jobb-analysen har anledning til å delta i den aktuelle arbeidsoperasjonen. Sikkerhetstiltak skal være ivaretatt før den aktuelle arbeidsoperasjonen kan starte.

Støv, støy og rystelser

Entreprenøren må forhindre:

- a) Støvspredning ved aktuelle arbeidsoperasjoner.
- b) Tilsøling fra anleggstrafikk på offentlig vei og skal sørge for nødvendig renhold av kjøretøy og vei.

Arbeidet skal gjennomføres på en slik måte at det oppstår minst mulig støy og vibrasjoner.

Entreprenøren må vurdere hvordan anleggsaktiviteter skal gjennomføres slik at grenseverdier for støy og vibrasjoner ikke overskrides jf. T-1442/2012.

Helse- og miljøfarlige stoffer og produkter

Materialer og kjemiske produkter som skal anvendes i anleggsfasen og/eller i drift av anlegg/maskinpark skal vurderes med hensyn til HMS.

Er ikke annet avtalt skal entreprenøren iverksette tiltak for å unngå at det benyttes kjemikalier og produkter under anleggsperioden som står på miljømyndighetenes prioritetsliste, se www.miljostatus.no/prioritetslisten. Dersom slike materialer foreslås brukt, skal dette fremlegges byggherren for uttalelse.

Helse- og/eller miljøfarlige stoffer og produkter som planlegges brukt i anleggsfasen skal alltid vurderes med hensyn til mulighet for substitusjon med mindre farlige stoffer, jf. bestemmelser i arbeidsmiljølovens § 11 og produktkontrollloven. Stoffer eller produkter klassifisert som kreftfremkallende, arvestoffskadelige, reproduksjonsskadelige, allergifremkallende eller miljøskadelige skal unngås.

Entreprenøren skal føre oversikt over forekomst av ovennevnte kjemikalier og produkter og skal hver 14. dag rapportere til byggherren om eventuell bruk av nevnte kjemikalier. Dersom kjemikalier og produkter som nevnt over planlegges benyttet, skal det redegjøres for type kjemikalie og årsaken til at bruken er nødvendig, herunder muligheten for bruk av substitutt. Første rapport skal sendes 14 dager etter kontraktsinngåelse.

Det skal leveres HMS datablader for alle kjemiske stoffer og produkter som skal benyttes i anleggsfasen. HMS databladene skal være på norsk.

Det skal etableres et eget stoffkartotek med HMS datablader for de kjemiske stoffer og produkter som benyttes på anlegget. Stoffkartoteket skal oppbevares lett tilgjengelig for arbeidstakerne på anleggsplassen og holdes oppdatert gjennom hele anleggsperioden. HMS databladene skal inn i FDV-dokumentasjonen.

Entreprenøren skal sørge for at all lagring, håndtering og avhending av kjemikalier, drivstoff, olje, etc. skjer i henhold til lover og forskrifter. Utslipp av diesel, olje eller andre kjemikalier skal ikke forekomme. Drivstofftanker, olje og kjemikalier skal lagres slik at søl og uhellsutslipp blir fanget opp. Tanker og beholdere skal være forskriftsmessig merket. Fylling av drivstoff skal skje uten utslipp til grunnen. Avgasser fra kjøretøyer og annet teknisk utstyr skal ikke overstige gjeldende grenseverdier. Tomgangskjøring skal unngås.

Maskiner og utstyr

Entreprenøren er ansvarlig for at alle maskiner og alt utstyr som tas inn på byggeplassen er i forskriftsmessig stand. Dokumentasjon (sertifikater og utførte kontroller) for sertifikatpliktige maskiner og utstyr skal foreligge på byggeplassen. Kopi av kompetansebevis, samt sertifikater på maskiner og utstyr skal legges i egen perm og loggføres av hovedbedrift.

Sikring av og på byggeplassen

Entreprenøren skal sikre byggeplassen med godkjent gjerde. Sikringen skal være tilpasset den enkelte lokasjon..

Entreprenøren skal foreta inn- og utregistrering av alle som arbeider/ferdes på Forsvarsbyggs anleggsplasser. Oversiktslisten(e) skal være ajourført og kontrolleres daglig av entreprenøren. Oversiktslisten skal være iht. krav stilt i Byggherreforskriftens §15.

Vern av vegetasjon

Byggherren ønsker i noen tilfeller å bevare eksisterende vegetasjon. Vegetasjon som skal bevares og som ligger inntil områder hvor det skal pågå anleggsarbeider vil bli merket av byggherrens RIM. Entreprenøren har ansvaret for å beskytte vegetasjonen og ta nødvendig hensyn for å unngå at den skades.

HMS-kort

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol. aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra anleggsplassen.

Opplæring

Entreprenøren skal sikre at relevant HMS-opplæring gjennomføres før oppstart på byggeplass. For å sikre at alle som skal arbeide på anleggsplassen gjennomgår opplæringen, skal entreprenøren planlegge, og gjennomføre HMS-kurs på anleggsplassen der alle skal delta. Byggherrens representanter skal gis mulighet til å delta på HMS-kursene. Entreprenøren skal føre oversikt over hvem som har gjennomført denne opplæringen. Byggherrens SHA-plan skal inngå i HMS-opplæringen.

Alle som skal jobbe på anleggsområdet skal ha gjennomført Grønt kurs.

Språkkrav

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Leverandøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk eller engelsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselkilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, så fremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk eller engelsk.

Andre krav

- Bruk av personlig verneutstyr er obligatorisk på byggeplassen. Som minimum skal følgende verneutstyr benyttes: synlighetstøy på overkropp, hjelm og vernesko/støvler (sandaler og sko uten hæl aksepteres ikke). Ved støyende arbeid skal hørselvern benyttes, vernebriller etter behov.

Natur og kulturlandskap: Anleggsarbeidet skal gjennomføres på en slik måte at naturmiljøet ikke skades eller forringes unødig. Mellomlagre for forurensede masser skal etableres på steder anvist av byggherrens representant. Avsluttende arbeid/arrondering skal være estetisk og tilpasset omgivelsene.

- Ytre miljø: Det skal ikke forekomme spredning av forurensede partikler til sjø.

3.4 Beredskapsplan

Entreprenøren skal:

- a) Utarbeide en beredskapsplan for å begrense skadeomfanget av uønskede hendelser. Beredskapsplanen skal inneholde følgende hovedpunkter:
 - Ansvar for beredskap
 - Beredskapsutstyr og plassering
 - Varslingsrutiner
 - Personskade
 - Brann
 - Skade på materiell

- b) Være ansvarlig for at vernerunder gjennomføres minimum hver 14. dag. Hver enkelt entreprenør skal gjennomføre ukentlige vernerunder innenfor sin kontrakt.. Alle vernerunder skal rapporteres skriftlig og følges opp.

4 Krav til rapportering

4.1 Rapportering hver 14. dag

Entreprenøren skal utarbeide rapport for SHA og MOP annenhver uke. Rapporten skal inkludere samtlige underleverandører. Registrering av HMS-indikatorer skal skje iht. Samarbeid for sikkerhet bygg og anlegg sin veileder.

4.2 Løpende rapportering

Entreprenøren skal umiddelbart rapportere alle skader og alvorlige hendelser muntlig eller skriftlig til byggherre. Dette inkluderer også skader/hendelser relatert til Ytre miljø. Entreprenøren skal rapportere ulykker og nestenulykker på skjema i vedlegg 2, eller på eget skjema som inneholder minst de samme opplysningene. Skjema med foreløpige tiltak skal være hos byggherre innen 24 timer etter hendelsen.

Vedlegg 1: HMS- leveranser

Fase	Ytelse	Tilbud	Oppstart	Utførelse	Leverert
P R O S J E K T E R I N G	Forslag kandidat KP, dersom forespurt Starte risikovurderinger Utarbeide SHA plan for utførelse		X X	X	
U T F Ø R E L S E	KU må sikre oppdatering av SHA plan Avfallsplan Risiko og sårbarhetsanalyser (ROS) ved behov Dokumentasjon oppnevning og opplæring av verneombud (dersom > 10 ansatte på arbeidsplassen) Dokumentere at vernerunder gjennomføres Jevnlig oppdatering HMS – opplæring Dokumentere at etablering av stoffkartotek med HMS-datablader er gjennomført Dokumentasjon sertifikater for utstyr Samlerapport SHA og ytre miljø hver 14. dag Rapportere SHA på byggemøter		X X X X	X X X X X X X	
A V S L U T N I N G	Rapportering innleverte mengder forurensede masser Dokumentasjon av betydning for fremtidige arbeider			X X	

Vedlegg 2: Skjema for melding om uønskede hendelser

Sted hendelsen inntraff:			
Involverte (firma/enhet/person):			
Klokkeslett og dato:			
Melders navn:		Enhet/avdeling/prosjekt:	
Telefon:		E-post:	
Avviksområde:	☐ Nestenulykke ☐ Ulykke ☐ Avvik ☐ Klager ☐ Forbedringsforslag		
Ved ulykke, er hendelsen varslet til:	☐ Ambulanse tlf 113 ☐ Politi tlf 112 ☐ Brannvesen tlf 110		
Andre som har blitt varslet:			
Avvikskategori:	☐ Utslipp/forurensing ☐ Bygg/anlegg ☐ Brann/ branntillop ☐ Driftsavfall ☐ Bygningsmessigavfall	☐ Elektriske anlegg/utstyr ☐ VVS / VA ☐ Bygg/anlegg ☐ Informasjonssikkerhet (ikke sikkerhetsgradert informasjon)	☐ Arbeidsmiljø ☐ Annet ☐ Tjenestekvalitet ☐ Kjemikalier ☐ System, dokumenter, prosedyrer
Beskrivelse (beskriv hendelsen trinn for trinn, ikke personopplysninger):			
Eventuelle strakstiltak iverksatt:			
Forslag til tiltak:			
Andre som har blitt varslet:			

Melders underskrift:	Mottakers navn:
Levert dato:	Avdeling/enhet:
	Mottatt dato:

Fylles ut av saksbehandler:

Konsekvens	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Svært alvorlig/Kritisk
Faktisk utfall	☐ Mindre alvorlig	☐ Alvorlig	☐ Svært alvorlig/Kritisk
Beskrivelse (ikke personopplysninger):			
Årsak (årsakskategori og kommentarer):			
Tiltak (inkl. tiltakstype):			
Avsluttende vurdering:			
Sannsynlighet for gjentakelse:			
Lukkers underskrift:			
Lukket dato:			